

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ
ДЕМИДЕНКІВСЬКІ ЧИТАННЯ**
**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ
ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПІДРОСТАЮЧОГО
ПОКОЛІННЯ»**

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Бердянськ

2013

УДК 159.923.5 (045)
ББК 88.37

А 43 Актуальні проблеми збереження психологічного здоров'я підростаючого покоління : матеріали Всеукраїнських психолого-педагогічних Демиденківських читань (м. Бердянськ, 23-24 квітня 2013 р). - Бердянськ : БДПУ, 2013 - 149 с.

*Друкується за рішенням вченої ради
Бердянського державного педагогічного університету
(протокол № 11 від 05.04.2013 р.)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Зарва Вікторія Анатоліївна - доктор філологічних наук, професор, академік Української Академії наук, ректор Бердянського державного педагогічного університету; **Богданов Ігор Тимофійович** - доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Бердянського державного педагогічного університету; **Коваль Людмила Вікторівна** - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти, директор Інституту психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету; **Панок Віталій Григорович** - доктор психологічних наук, професор, дійсний член (академік) Української академії наук, директор Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України; **Литвиненко Світлана Анатоліївна** - доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету; **Горещька Олена Віталіївна** - кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології Інституту психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету; **Кашкарьова Людмила Ромуальдівна** - кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Інституту психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету; **Малихіна Тетяна Петрівна** - кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Інституту психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Шевченко Н.Ф. - доктор психологічних наук, професор завідувач кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності Запорізького національного університету.
Старинська О.В. - кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри прикладної психології Інституту соціально-педагогічної та корекційної освіти.

У збірнику друкуються результати психолого-педагогічних досліджень науковців Бердянського державного педагогічного університету та інших вищих навчальних закладів України. У публікаціях подано сучасні погляди на актуальні проблеми збереження психологічного здоров'я підростаючого покоління та психологічного здоров'я людини в контексті її професійної діяльності.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ ЗІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Жук Н.В. До питання психологічного здоров'я сучасної студентської сім'ї.....	7
Кашкарьова Л.Р. Система роботи психологічної служби зі збереження психологічного здоров'я учасників навчально-виховного процесу.....	9
Колпакчи О.С. Психологічне здоров'я особистості.....	12
Москаленко В.В., Гуляєва О.В. До проблеми про необхідність навчально-ознайомчої практики сучасним психологам.....	14
Тищенко Л.В. Феноменологія его-ідентичності в сучасній психології.....	16

СЕКЦІЯ 2.

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ЯК УМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ЇЇ ОСОБИСТІСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Акімов С.К. Зв'язок рівня інтернальності та інтернет-адиктивної поведінки.....	21
Ангелова А.К. Позитивний «Я-образ» – запорука психологічного здоров'я особистості учнів.....	24
Генералова О.М. Детермінанти формування особистісної тривожності у дітей дошкільного віку.....	27
Гличенко Е.А. Влияние родительских установок на психологическое здоровье личности.....	30
Доля Т.П. Готовність молодшого школяра до навчання в школі як фактор збереження його психологічного здоров'я.....	32
Драганова Ю.В. Стрес: позитивні й негативні наслідки.....	35
Ільман В.О. Особливості збереження психологічного здоров'я дітей на етапі їх вступу до школи.....	38
Карапетрова О.В. Позашкільна діяльність як одна з умов збереження психологічного здоров'я особистості.....	40

Гличенко Е.А.,
асистент
(Луганський національний
університет
імені Тараса Шевченка)

ВЛИЯНИЕ РОДИТЕЛЬСКИХ УСТАНОВОК НА ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ЗДОРОВЬЕ ЛИЧНОСТИ

В самом широком смысле психологическая практика и психологи, ее осуществляющие, призваны выполнять достаточно значимые для личности и общества в целом цели – профилактика психологического здоровья и обеспечение психологического благополучия населения.

Как правило, показателем психологического здоровья принято понимать отсутствие психических заболеваний, расстройств и отклонений в психическом развитии личности. По мнению И.В. Дубровиной «психологическое здоровье предполагает интерес человека к жизни, свободу мыслей и инициативу, активность и самостоятельность, ответственность и способность к риску, веру в себя и уважение другого, способность к сильным чувствам и переживаниям, осознание своей индивидуальности, творчество в самых разных сферах жизни и деятельности» [2, с. 41]. Психологическое здоровье не только наполняет человека субъективным ощущением благополучия, оно само по себе правильно, истинно и реально. Нездоровье – это всегда ущербность, ослабление или утрата способности к деятельности и самоосуществлению.

Согласно современным представлениям о движущих силах, источниках и условиях развития психики и личности, психологическое здоровье ребенка опосредовано общением и взаимодействием со взрослым, в первую очередь, с родителем. В семье ребенок приобретает первый опыт социального и эмоционального взаимодействия, удовлетворяет свои потребности в принятии, признании, защите, эмоциональной поддержке, уважении (Э. Эриксон, Д. Винникот, А. Бандура, Л.С. Выготский, Л.И. Божович, М.И. Лисина, Р.В. Овчарова).

В настоящее время активно изучается связь между состоянием психологического благополучия и теми ценностными ориентирами, установками, полученными в системе родственных отношений.

Особое место занимают родительские позиции, установки, усвоенные в детстве послания. Отношение родителей является одним из существенных факторов формирования индивидуально-личностных особенностей и поведения ребенка, что отражается и на таких характеристиках психологического здоровья, как:

- самоотношение - положительное отношение к себе и к другим, ценность собственного я, абсолютное принятие себя, при достаточном познании себя, принятие других;
- личностная рефлексия как средство самопознания, концентрирование своего сознания на себе, на своем внутреннем мире и своем месте во взаимоотношениях с другими;
- потребность в саморазвитии, активности, принятие ответственности за свое развитие, личность становится автором своей автобиографии.

Одна из наиболее ранних систематических классификаций родительских установок, отражающая влияние родительской позиции на развитие ребенка, предложена в 1937 г. О. Коннер [1]. Автором было выделены следующие типы установок и их характерные выражения: 1) прятие и любовь - «Ребенок — центр моих интересов»; 2) явное отвержение - «Ненавижу этого ребёнка, не буду о нём тревожиться»; 3) излишняя требовательность - «Не хочу ребёнка такого, какой он есть»; 4) чрезмерная опека - «Все сделаю для ребёнка, посвящу ему себя».

Установки (послания, директивы), которые ребенок бессознательно получает от своих родителей, в последующем отражаются в системе его внутренних убеждений, влияют на стратегии жизненного сценария. Эти послания передаются в форме приказаний или оценочных суждений, эмоционально вербализированных и постоянно повторяющихся. Поскольку фигура родителя является для ребенка значимой, то установки воспринимаются ими как истина, без критического осмысления.

При выделении в процессе работы с клиентом родительских посланий, на основе которых он выстраивает свою жизнь, становится возможным понять эти установки и освободиться от их негативного влияния, сохраняя позитивные.

Важно понимание того, что родительская директива требует от ребенка неукоснительного исполнения, иначе он будет наказан собственным чувством вины перед родителем, давшим эту директиву. Причем истинные причины своей вины ребенок не может осознать без посторонней помощи.

Технологічески робота з клієнтом може бути вистроєна в руслі трансактного аналізу, де особе увагу буде уделитися осознанню самого життєвого сценарію, життєвої позиції. По тому расшифровка ранніх рішень допомагає «вийти» із батьківського сценарію, обретаючи психологічне здоров'я.

Також робота з ірраціональними переконаннями і представленнями особистості може проводитися в руслі раціонально-емоційної терапії Альберта Еліса. Задача РЕТ складається в тому, щоб допомогти людині отримати здатність оскаржити (D) свої ірраціональні переконання (iBs) і змінити їх, а також отримати нову життєву філософію (E), звільнившись від ідеї самообвинення.

Для збереження психологічного здоров'я особистості важливо не тільки спеціально організоване вплив з метою зняття негативних ефектів, але і психологічне просвітлення педагогів і батьків з метою ознайомлення їх з методами правильного спілкування з дітьми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Овчарова Р.В. Психологічне супроводження батьківства / Р.В. Овчарова. – М. : Вид-во Інституту Психотерапії, 2003. – 319 с.
2. Практична психологія в освіті: навчальний посібник 4-е вид. / Під редакцією І.В. Дубровинової – СПб. : Пітер, 2004. – 592 с.

Доля Т.П.,
студентка 4 курсу
Інституту психолого-
педагогічної освіти та мистецтв
(Бердянський державний
педагогічний університет)

ГОТОВНІСТЬ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ ЯК ФАКТОР ЗБЕРЕЖЕННЯ ЙОГО ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

Наявність значної кількості дітей з високим рівнем тривожності, пов'язаним зі страхами ситуації перевірки знань, самовираженням, невідповідністю очікуванням оточуючих свідчить про тенденцію порушення рівноваги між дитиною та соціумом.

УДК 159.923.5 (045)

ББК 88.37

Наукове видання

- А 43** Актуальні проблеми збереження психологічного здоров'я підростаючого покоління : матеріали Всеукраїнських психолого-педагогічних Демиденківських читань (м. Бердянськ, 23-24 квітня 2013 р). – Бердянськ : БДПУ, 2013 – 149 с.

У збірнику друкуються результати психолого-педагогічних досліджень науковців Бердянського державного педагогічного університету та інших вищих навчальних закладів України. У публікаціях подано сучасні погляди на актуальні проблеми збереження психологічного здоров'я підростаючого покоління та психологічного здоров'я людини в контексті її професійної діяльності.

Відповідальний редактор –

Горецька Олена Віталіївна –

кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології
Бердянського державного педагогічного університету

Технічний редактор та комп'ютерна верстка –

Акімов Сергій Костянтинович

Адреса редакції:

71112 м. Бердянськ, Запорізька обл., вул. Шмідта, 4
Свідоцтво про реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія КВ №7830.

Підписано до друку 05.04.2013 р.

Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Гарнітура «Book Antiqua». Друк – лазерний.

Ум.-друк. арк. 8,72. Обл.-вид. арк. 8,49.

Наклад 350 прим. Вид. № 158. Зам. № 161.

Друк ПП «ЛАНДОН-XXI»

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДЦ №159 від 22.10.2010 р.

83120, м. Донецьк, вул. Петровського, 126-А/32.

Тел./факс: (062) 334-49-66, e-mail: elenah66@gmail.com